

SKAVABÖLEN POJAT

Suomi, 2009

Ohjaaja: Zaida Bergroth

Kesto: 126 min.

Käsikirjoittaja: Antti Raivio, Jan Forsström ja Zaida Bergroth.

Ikäraja: K13

Näyttelijät: Lauri Tilkanen, Iiro Panula, Leea Klemola, Martti Suosalo, Ilmari Järvenpää, Onni Tommila, Elina Knihtilä, Tommi Korpela, Sulevi Peltola, Henriikka Salo ja Eila Roine.

Genre: Draama

Oppimateriaalin tehtävät on suunniteltu lähinnä lukioikäisille

Levittäjä: FS Film Oy

Oppimateriaalin teemoja: sisarussuhteiden merkitys, perheen ristiriidat ja hajoaminen, alkoholismin vaikutukset perheeseen

SYNOPSIS

Elokuva kertoo lasten näkökulmasta kahden veljeksensä, Rupertin (Ilmari Järvenpää 9-vuotiaana, Lauri Tilkanen 19-vuotiaana) ja Evertin (Onni Tommila 6-vuotiaana, Iiro Panula 16-vuotiaana), ja heidän vanhempiansa Pekan (Martti Suosalo) ja Pipan (Leea Klemola) perheen hajoamisesta.

Tarinaa kerrotaan lähes aikuisen Rupertin muistojen kautta. Rupert palaa kotinsa ullakolla Skavabölessä (eli Hyrylässä) kymmenen vuotta taaksepäin, 1970-luvun alkuun. Silloin poikien koti oli Kauniaisissa ja perhe onnellisesti yhdessä.

Kaikki muuttuu, kun pikkupojat löytävät kirjeen, jonka on kirjoittanut isän toinen nainen. Perheen rauha alkaa järkkäytyä, kun äiti saa tietää kirjeestä. Tilanne kärjistyy niin, että isä toimittaa Ossi-veljensä (Tommi Korpela) avulla äidin mielisairaalaan.

Avioerotilanteessa pojilta kysytään, kumman vanhemman luona he haluavat asua. Pojat päätyvät isälle ja muuttavat isän ja tämän naisystävän Annelin kanssa Hyrylään eli Skavaböleen. Isä ei halua, että pojat pitävät yhteyttä äitiin, ja äiti kärsii tahollaan ilman lapsiaan. Lopulta äiti päätyy tekemään itsemurhan. Isä alkoholisoituu vähitellen, ja pojista, varsinkin Rupertista, kasvaa vastuunkantajia perheeseen.

Perheen ahdinkoon lomittuvat poikien valoisat lapsuusmuistot, pikkupoikien leikit, jotka tuovat elokuvaan lämpöä ja huumoria. Perheen tarinaan kuuluu myös sovitusta etsivä Taikuri (Sulevi Peltola).

Traaginen, mutta lämminhenkinen tarina perheen hajoamisesta 70- ja 80-lukujen Suomessa pohjautuu Antti Raivion

samannimiseen menestysnäytelmään. Elokuvan ohjaaja Zaida Bergroth on aikaisemmin ohjannut mm. palkitut lyhytelokuvat *Heavy Metal* (2006) ja *Lasileuka* (2004). *Skavabölen pojat* on Bergrothin esikoisohjaus pitkän elokuvan saralla. Zaida Bergroth on elokuvallaan valittu Espoo Cinén Vuoden 2009 kotimaiseksi debyyttiohjaajaksi.

1. Ensimmäinen keskustelunavaus: kaikki kartalle

Elokuva sijoittuu kahdelle vuosikymmenelle, ja kerronnassa lomittuvat kerronnan nykyhetken eli 1980-luvun tapahtumat ja toisaalta poikien lapsuudenkuvat 1970-luvulla. Katsoja rakentaa perheen tarinan palasista: realistisen nykyhetken kuvauksesta, muistoista, kuvitelmista ja unenomaisista symbolisista välähdyksistä.

Rakentakaa näkemänne pohjalta elokuvan keskeisten henkilöiden tarinat. Jakakaa henkilöt (Rupert, Evert, isä, äiti, Taikuri sekä Ossi ja Anu) pienryhmien aiheiksi. Jokainen ryhmä kokoaa yhden henkilön vaiheet aikajärjestykseen ja esittelee työnsä tulokset muille.

Henkilöhahmojen tarinoista rakentuu elokuvan juoni, ja niiden avulla voi varmistaa, että kaikki ovat ymmärtäneet elokuvasta pääpiirteet. Toisaalta myös tarinoiden aukot ja mahdolliset väärinkäsitykset ovat oivallisia yhteisen keskustelun aineksia.

(Tehtävän purkamisen tueksi, muistin virkistämiseksi muutamia seikkoja:

1970-luvulla isä, Pekka, on elinkeinohallituksessa johtajana. Perhe tulee hyvin toimeen, isällä on osakkeita. Pekan työhön kuuluu paljon edustamista ja, kuten käy sitten ilmi, avioliiton ulkopuolinen suhde. Avioeron aikoihin Pekka pyrkii alkoholista eroon antabuskapselien avulla ja pysyykin raittiina Skavabölessä, kunnes uusi puoliso Anneli lähtee diplomaatiksi Saksaan ja tulee tieto Pipan kuolemasta. Pekka menettää työnsä ja alkoholisoituu. Pojat ovat lopulta alkoholisoituneen isänsä hoitajia ja yrittävät pitää häntä erossa pullosta.

Pipa, äiti, on saanut taiteilijan koulutuksen mutta on kotiäiti. Hänen maailmansa järkkyy, kun Pekan uskottomuus paljastuu. Seuraa väkivaltaisia riitoja, yhden sellaisen (kirjeiden polttamisen) seurauksena myös mielisairaalajakso, ja lopulta ero, jossa Pipa jää yksin Kauniaisiin. Hän kärsii poikien lähtemisestä, mutta kokee epäonnistuvansa myös, kun lopulta tapaa nämä. Ero murtaa Pipan, joka päättyy itsemurhaan.

Rupert ymmärtää perheen hajoamisesta koko ajan enemmän kuin muutaman vuoden nuorempi Evert. Eron lähestyessä pojat tekevät verivalon, ja siitä tulee heidän elämänsä kantava yhdysside, kun kaikki muu hajoaa. Rupert lähtee Skavaböleen vastahakoisesti ja suhtautuu isään Evertiä vihamielisemmin. Annelia hän ei hyväksy.

Evert on pikkupoika, jota isovelvi suojelee. Suhde säilyy samanlaisena vielä pitkälle murrosikään: lähes aikuinen Rupert puuttuu tilanteeseen, jossa joku näyttää käyvän Evertin kimppuun. Evert ei isompana enää halua suojelua, ja koko ajan hän on lojaalimpi isälle kuin Rupert. Lojaalius kestää loppuun asti: juuri Evert toteuttaa lopuksi isän toiveen ja hautaa tämän tuhkat pihapensaalle.

Ossi on isän veli, Kellokosken (mieli)sairaalan ylläkäri. Hän kirjoittaa Pipalle mielisairaalalähetteen, jonka Rupert aikuisena löytää ullakolta. Näin Rupertille valkenee äidin kohtalo: äiti oli päätenyt sairaalaan isän ja Ossin yhteistyön tuloksena. Ossin vaimo Anu taas on Pipan ystävätär ja tukee tätä avioeron jälkeenkin. Ossi ja Anu toimivat poikien sijaisvanhempina Pipan mielisairaalajakson aikana ja ilmeisesti huolehtivat lopulta orvosta Evertistä.

Taikuri on Pekan isän sotakaveri, joka on sodassa ampunut yhden venäläisen sotilaan. Pekan isä on ottanut sotilaan pään mukaansa ”lääketieteellisiin tarkoituksiin”, ja pääkallo kulkee perheen mukana Kauniaisista Skavaböleen. Taikuri havittelee pääkalloa, koska haluaa sovittaa ampumisen, ja Pekan kuoltua saakin sen haltuunsa ja hautaa sen.)

2. Toinen keskustelunavaus: pieniä tekstejä elokuvasta

Elokuvan kerronnassa on paljon vaikuttavia kohtauksia. Toisaalta kerronta jättää katsojalle tulkinnanvaraa. Kerätkää luokassa oppilaiden kokemuksia elokuvasta kahdella pienellä tekstillä:

a) Kirjoita elokuvan vaikuttavimmasta kohdasta.

b) Kirjoita asiasta, joka jäi askarruttamaan sinua (jostakin elokuvakerronnan aukosta, jota et osannut täyttää).

Lukekaa tekstejämme ääneen luokassa ja keskustelkaa niiden pohjalta.

Esimerkiksi näin lukiolaiset nimeävät vaikuttavimpia kohtia:

”Se kun poikien isä ja äiti riiteli siitä kirjeestä ja kun äiti huusi että poikien pitää avata ovi ja yhtäkkiä hiljeni.” ”Kohtaus muuttui niin yllättäen idyllistä painajaiseksi. Aluksi Mukava Isä ja Ihana Äiti riitelevät rajusti vaikka rakastivat toisiaan kovasti. Lasten silmissä asiat muuttuivat älyttömän nopeasti.”

”Elokuvan vaikuttavin kohta oli poikien verivala. Rupertin ja Evertin ollessa roskakatoksessa tekemässä verivalaa tilanne oli vaikuttava. Tilanteessa oli erikoinen tunnelma. Pojat lupasivat toisilleen tärkeitä asioita ja vannoiivat niiden toteutumista.”

”Mielestäni vaikuttavin kohta oli se, kun Pirjo oikeudenkäynnistä tullessa oli ajautunut niin masentuneen epätoivoiseen tilaan, että hän jäi junanraiteille kuolemaa toivoen. Pojat anelivat äitiään poistumaan raiteilta, ja tilanne päättyi silloin kun lapset tulivat äitinsä viereen junanraiteille uhaten mennä hänen mukaansa.

Kohtaus kuvasti hyvin rakastavan äidin epätoivoa tilanteessa, jossa elämän kulmakivet kaatuvat ja toivoa ei tunnu olevan. Kuitenkin lapset, äidin tärkein asia, lopulta pelastavat hänet.”

”Vaikuttavin kohta oli, kun pojat olivat näkemässä äitiään ja tämä sekoaa. Tämä siksi, että kohtauksessa pojat jättävät äidin lopullisesti taakseen ja äidin mielenterveyden tila tulee lopullisesti selväksi.”

”Kun Evert yritti piilottaa pulloa Pekalta. Koska siinä tuli konflikti isän ja lapsien välille. Näkyy kuinka pelottava asia alkoholi on.”

”Vaikuttava kohta oli, kun Ruupertti löi isäänsä ja Eevertti uhkasi häntä sen vuoksi ilmakiväärillä. Juuri ennen kuin Eevertti puolusti isää, oli isä haukkunut Eeverttiä ja toivonut tämän kuolevan. Merkittävää oli Eevertin toiminta.”

”Lopussa kun Rupert näkee Pipan raiteilla ja Pipa katoaa, tulee uudestaan ja katoaa taas. Koska Pipa oli niin tärkeä osa poikien elämää ja se näkyi niin pelottava Rupertille.” ”Vaikuttavan kohtauksesta tekee se, ettei kohtaus ole suoraan

kerrottu, eikä välttämättä edes oikea. Äiti kuoli näin, mutta tuskin kumpikaan pojista sitä todisti. Itsemurha ja epätoivo ovat myös koskettavia aiheita.”

”Vaikuttavin kohta oli mielestäni se, kun Taikuri sai vihdoin haudattua pääkallon. ’Et tiedäkään kuinka paljon olen sua ajatellut’ oli mielestäni hieno repliikki. Kiva kun kerrottiin tavallaan se kuinka Taikuri oli tappanut sen venäläisen upseerin, ja pääkallo oli ollut ties missä. Kiva kun pääsi lepoon.”

”Kun Evert otti isänsä tuhkat uurnasta ja vei ne sen puun juureen, mitä isä oli aiemmin sanonut hyväksi paikaksi jonkun tuhkalle.”

Kommentit ovat peräisin yhdestä lukion toisluokkalaisten ryhmästä: niistä näkyy, että mieleen jääviä kohtauksia on elokuvassa paljon, ja niitäkin on tulkittu eri tavoin kuin aikuinen kutsuja tulkitseisi. Tällaisten kommenttien kautta ollaan nopeasti elokuvan teemojen äärellä. - Pari opiskelijaa nimesi vaikuttaviksi kohtauksiksi myös humoristisia kohtia: poikien Sugar Baby Love -esityksen, lasten keskustelun roskalaatikolla Fazerin parhaiden äärellä.

Lukiolaisten osoittamia aukkokohtia elokuvakerronnassa:

”Alkukohtaus, jossa varastohuoneen ikkunasta vyöryvät äkkiä sisään jotkut auton etuvaloja muistuttavat.

Luulen, että ne symboloivat menneiden tapahtumien ja epätietoisuuden taakkaa Rupertin elämässä - -.”

”Mieleeni jäi parhaiten se kohta, kun Rupert ja Evert vietiin Pipalta pois heidän isälleen, mutta vähän jäi häiritsemään, millä perustein se kävi. – Myöhemmin se tuli elokuvassa uudestaan mieleen, kun se isä kaivoi mahastaan sitä antabuskapselia, eli jos Evert oli vielä alaikäinen, miksei sitä otettu huostaan? Ja jos isä oli vielä jossain laitoksessakin, vai oliko Rupert laitettu vastuuseen pikkuveljestään.

”Se kun pojat menevät taksilla käymään äitinsä luona ja hän sekoaa pudotettuaan kakun lattialle. Olisi kuvitellut, että äiti on iloinen nähdessään pojat, mutta ei sitten olekaan.”

”Jäi epäselväksi mitä äidille lopulta oikein tapahtui.”

"Epämääräisin kohta oli, kun Pekka kaivoi 'vakuutuksen' vatsastaan. En tiedä, mikä tämä pilleri oli."

"Mitä meinaa ja miten liittyy mihinkään 'Mikään ei kuole, mikään ei koskaan kuole?' "

"Taikurin mattokohtaus. 'Jotain minkä päällä seistä.' Miksi?"

"Aukoksi jäi, miksi Taikuri hautasi pääkallon, kuka taikuri oli ja miten hänen tappamansa venäläissoturi liittyi poikiin."

Aukkokohtien tilkitsemisessä yhteistyö on voimaa: eri katsojat huomaavat elokuvasta erilaisia asioita. Erityisesti Taikurin tarina ja syy sen mukanaoloon elokuvassa askarrutti lukiolaisryhmiä. Esimerkiksi yhteys Pekan tuhkan ja pääkallon hautaamisen välillä – sovitus? – ei ollut kaikkien mielestä ollenkaan selvä.

3. Asiat voi nähdä monessa valossa

Järjestäkää miniväittelyitä alla olevista aiheista. Arpokaa väittelijöille puolustettavaksi vastakkaiset näkemykset. Tavoitteena on perustella annettua näkemystä mahdollisimman monipuolisesti ja vakuuttavasti. Kumpaa kantaa on kulloinkin helpompi puolustaa?

Pipa oli hyvä äiti. ↔ Pipa oli huono äiti.

Pekka oli hyvä isä. ↔ Pekka oli huono isä.

Pipa oli alkujaankin mieleltään sairas. ↔ Pipa sairastui Pekan takia.

Pekka oli heikko ihminen. ↔ Pekka oli itsekeskeinen roisto.

Loppujen lopuksi Rupert selvisi veljeksistä paremmin. ↔ Evert selvisi paremmin.

4. Alkoholistien tarinat päättyvät usein huonosti

Skavabölen pojat -elokuva pohjautuu Antti Raivion samannimiseen näytelmään, joka oli yksi 1990-luvun alun suurista teatterimenestyksistä. Raivio on kertonut, että näytelmän lähtökohta on hänen omassa elämässään: se toistaa monilta osin Antti Raivion ja hänen pikkuveljensä tarinaa.

Anna-lehden henkilöhaastattelussa Raivio kertoo muun muassa isänsä alkoholismista: "Alkoi isän vapaa pudotus alkoholin kanssa. Olin teini-ikäinen ja jouduin isäksi veljelleni. Ne olivat liian suuret saappaat, vaikka harjaannuinkin monessa asiassa. - - Lukiossa lopetin tsemppaamisen kokonaan ja minut erotettiin kaksi kertaa. Pääsin aina takaisin, kun futisseurani valmentajat kävivät puhumassa rehtorille: 'Perheessä on nyt vaikea tilanne.' Ja olihan se. Isä hakkasi veljeä henkijieveriin."

(Sanna Puhto, *Kunhan en kävele omassa varjossani. Anna 25–26/2009.*)

Miksi Pekasta mielestänne tulee alkoholisti? Miksi hän ei yrityksistään huolimatta pääse juomisesta eroon?

Miten alkoholinkäyttö vaikuttaa Pekan elämään?

Muistelkaa kohtia, joissa Pekka juo. Miten hän silloin suhtautuu lapsiinsa? Miten lapset suhtautuvat häneen? Miten poikien suhtautuminen isän juomiseen muuttuu tarinan mittaan? Miksi?

Mitä isän alkoholisoitumisesta seuraa Rupertin elämään? Entä Evertin?

"Mutta olenko antanut anteeksi vanhemmilleni?", kysyy Raivio itseltään haastattelussa. "Se riippuu päivästä."

Entä Rupert ja Evert, antavatko he elokuvassa anteeksi isälleen?

5. Symboliikkaa

Elokuvassa on runsaasti sellaisia toistuvia asioita, joilla tuntuu olevan vertauskuvallinen

merkitys. Miettikää yhdessä, mitä kaikkea elokuvassa symboloivat

- juna ja junarata (matka, uhka, kuolema...)
- täytekakku (perheonni, pettymys, välittäminen...)
- pääkallo (muistot, luuranko kaapissa, perintö, sovitukset...)
- ullakko (muistot, tilinteko...).

Tuleeko elokuvasta mieleenne muita toistuvia elementtejä?

Näkemyksiä voi kiteyttää ajatuskartoiksi piirtämällä.

6. Kriitikkiä kriitikoista

Elokuva-arvostelulla on erilaisia tehtäviä. Toisaalta siltä odotetaan tietoa uutuuselokuvasta, toisaalta sen pitää välittää myös kriitikon perusteltu arvio elokuvan onnistumisesta.

Etsikää käsiinne *Skavabölen pojista* kirjoitettuja elokuva-arvosteluja lehdistä ja Internetistä. Tässä materiaalissa on liitteenä (Liite 2) kaksi vaihtoehtoa: Lauri Lehtisen *Poikamaisuus vastaan epätoivo* (*Suomen Kuvalehti* 34/2009) ja Harri Närhen *Alkkis on symppis* (*City Helsinki* 17/2009).

Veli-Pekka Lehtosen Helsingin Sanomien Nyt-liitteessä 36/2009 julkaistu arvostelu *Skavaböle – the next generation* löytyy osoitteesta:

<http://www.hs.fi/kulttuuri/elokuvat/artikkeli/Skavab%C3%B6le+%E2%80%93+the+next+generation/1135249026254>

Voitte tutustua myös elokuvablogiin, jota Kalle Kinnunen pitää Suomen Kuvalehden nettisivuilla:

<http://suomenkuvalehti.fi/blogit/kuvien-takaa/>

Tehkää arvostelujen pohjalta jokin tai joitakin tehtävistä:

a) Lukekaa jokin arvostelu tarkasti. Mitä tietoa sen kirjoittaja antaa elokuvasta? Mitä hän ei

kerro? Millaisen mielipiteen hän esittää siitä? Alleviivatkaa tekstiin kaikki kohdat, joissa kirjoittajan mielipide elokuvasta tulee esiin. Tutkikaa, miten hän perustelee niitä. Onko arvostelu vakuuttava? Mistä olette eri mieltä kriitikon kanssa?

b) Vertailkaa kahta tai kolmea arvostelua keskenään. Mitä samanlaisia piirteitä löydätte niistä? Missä suhteessa arvostelut eroavat toisistaan? Pohtikaa, mistä erot johtuvat. Mikä arvosteluista on mielestänne onnistunein? Miksi? (Esimerkkisarvosteluissa, esimerkiksi Närhen ja Lehtosen teksteissä, on sekä sisällöllisiä että tyyllisiä eroja. Huomiota voi kiinnittää esimerkiksi kirjoittajan yleisarvioon, hänen valitsemiinsa painotuksiin – mikä korostuu, saa paljon huomiota; mikä jää kokonaan huomiotta – ja hänen käyttämiinsä kielen keinoihin. Ratkaisuja selittävät monet seikat, esimerkiksi kriitikon taustatiedot ja aiemmat kokemukset, oma linja sekä arvostelun julkaisupaikka ja oletettu lukijakunta.)

c) Kriitikko kiteyttää usein arvionsa elokuvasta tähdiksi tai jollain muulla symbolilla. Esimerkiksi *Cityn* Harri Närhi antaa *Skavabölen pojille* täydet viisi sormea, *Helsingin Sanomien* Veli-Pekka Lehtonen kolme tähteä. Tutkikaa, mihin heidän arvionsa perustuvat. Miksi molemmilta ei heru elokuvalla täysiä pisteitä? Mihin tällaisia tähtiä arvosteluissa tarvitaan?

d) Kirjoittakaa omia elokuva-arvosteluja *Skavabölen pojista*. Päätäkää etukäteen, missä haluaisitte juttunne julkaista – nuortenlehden, perhelehden, sisustuslehden arvostelut eroavat toisistaan eri tavoin.

7. ”Miksi me käydään luokan kanssa katsomassa tällaisia ahdistavia elokuvia?”

kysyi lukion ekaluokkalainen poika. Miten kysymykseen voisi vastata; mitä annattavaa juuri tällä ehkä jonkun mielestä ahdistavalla elokuvalla voi olla katsojalle? Pohtikaa, mitä erilaisia tehtäviä elokuvalla voi katsojan elämässä olla.

Imagessa toimittaja Anu Silfverberg kysyy ohjaaja Zaida Bergrothilta, mitä tämä haluaa sanoa elokuvalla. Bergroth vastaa:
”On oltava toivoa. Ja. Jotain sellaista mitä koin nähtyäni näytelmän; että yhtäkkiä oli helpompi hengittää. Että ei ole yksin; joku on kokenut tämän ja se tieto auttaa minua. Toivon että ihmiset kokisivat jotain sellaista.”
Anu Silfverberg, *Sisar Bergroth. Image 8/2009.*

Etsikää elokuvasta merkkejä toivosta.

8. Elokvat vuosikymmenet ovat yhteistyön tulosta

Skavabölen pojat liikkuu 1970- ja 1980-luvuilla. Elokvatan tekijät ovat miettineet tarkkaan, millaiselta eri vuosikymmenet elokvassa näyttävät ja kuulostavat. Näin katsoja pysyy kärryillä, vaikka siirrytään kerronan nykyhetkestä muistoihin ja takaisin.

- a. Millaisin eri keinoin elokvassa osoitetaan, että nyt muistellaan mennyttä?
- b. Kootkaa mahdollisimman monipuolinen lista keinoista, joilla *Skavabölen poikiin* on luotu 1970-luku. Entä miten 1980-luku on erotettu siitä? – Verratkaa sitten listaa kolmen elokvantekijän, käsikirjoittajan, lavastajan ja äänisuunnittelijan, kommentteihin (Liite 1).
- c. Pohtikaa, mitä sellaista on 2000-luvun ensimmäisessä vuosikymmenessä,

mitä voisi vaikkapa elokvassa käyttää kiteyttämään meidän aikaamme.

Liitteestä 1 löytyvät käsikirjoittaja Jan Forsströmin, lavastaja Kaisa Mäkisen ja äänisuunnittelija Janne Laineen kuvaukset työstään. Jokainen kertoo *Skavabölen poikien* tekemisestä omasta näkökulmastaan ja tarjoaa samalla paljon kiinnostavaa tietoa elokvatan syntyvaiheista ja ilmaisukeinoista.

Oppimateriaalin on laatinut
äidinkielen ja kirjallisuuden
lehtori
Minna Hautaniemi.

Oppimateriaalin on tuottanut
Marjo Kovanen
Koulukinosta.

LIITE 1

Käsikirjoittaja
Jan Forsström

Mitkä ovat tehtäväsi elokuvantekoprosessissa?

Olen yksi elokuvan kolmesta käsikirjoittajasta. Tulin kirjoitustiimiin mukaan ehkä ennen kaikkea rakennetuntemukseni vuoksi. Alkuperäisnäytelmä, johonokuva perustuu, on laaja ja yhdessä jatko-osanäytelmän Huokausten laakso kanssa niin rönsyilevä ja eeppinen kokonaisuus, että oli haaste saada jutusta muokattua parituntinenokuva, joka kuitenkin pysyisi uskollisena alkuteokselle.

Zaida Bergroth ja Antti Raivio olivat yhdessä kirjoittaneet ensimmäiset käsikirjoitusversiot. Ryhdyin kirjoittamaan niiden pohjalta, muokaten rakennetta ja lyhentäen. Antti luki ja tarkisti kaiken kirjoittamani, kommentoi ja piti huolen, että esimerkiksi dialogin sävy pysyy ”raiviomaisena”. Antti myös kirjoitti pyynnöstä jotain uusia kohtauksia, joita rakenne tuntui vaativan. Zaida oli luonnollisesti koko ajan mukana kommentoimassa ja ideoimassa.

Lisäksi toimin elokuvan musiikkikonsulttina, eli olin mukana valitsemassa elokuvassa kuultavia kappaleita sekä hahmottelemassa elokuvaan sävelletyn musiikin tyyliä ja valitsemassa säveltäjiä.

Olin myös elokuvan leikkausvaiheessa mukana kommentoimassa.

Miten Skavabölen poikiin luotiin 1970-luku?

70-luku on alkuperäisnäytelmässä herkullisesti läsnä ajalle ominaisina sanontoina (CP-vamma haukkumasanana), viittauksina mainoksiin (”Ota kuppi kuumaa”), TV-sarjoihin (Bonanza) sekä uutistapahtumiin (Münchenin olympialaiset, öljykriisi) jne. Tämä pyrittiin tuomaan myös elokuvaan. Tarkoitus kuitenkin oli välttää itsetarkoituksellista nostalgisointia, ajan hengen tuli välittyä sivulauseissa, toiminnan ohessa, ei liian osoitellen.

Ajan musiikki on tietysti myös tärkeässä roolissa: jo näytelmässä oli monia 70-luvun kappaleita, tärkeimpänä varmaankin Sugar Baby Love. Osa näistä päätyi elokuvaan, osalle taas löydettiin korvaava kappale (näytelmässä esimerkiksi soi Elvis, jonka käyttö elokuvassa olisi ollut liian kallista). Jälleen yritettiin kuitenkin välttää liian orjallista 70-lukulaisuutta, kappaleita on myös 50- ja 60-luvuilta, mikä tuntuu myös realistiselta, koska mikään aikakausi ei tietysti ole puhtaasti vain itseään (tälläkin hetkellä radiosta kuulee paljon 80- ja 90-lukujen musiikkia).

Toki ajankuvan luominen on pitkälti visuaalista ja siten muiden osastojen (kuvaus, lavastus, puvustus) vastuualuetta.

Millä erilaisilla keinoilla tehtiin eroa kerronnan hetken (80-luvun) ja muistojen (70-luvun) välille?

Kaksi eri aikatasoa periytyvät näytelmästä, jossa 80-luvulla on elokuvaa suurempi osuus. 80-luvun tarina on rankkoine tapahtumineen ja alkoholismikuvauksineen melko raskas. Näytelmässä tätä helpotti teatterin ilmaisukeinoista kasvava huumori.

Koskaokuva nojaa yleisesti ottaen teatteria realistisempaan ilmaisuun, lyhensimme ja yksinkertaistimme 80-luvun tarinaa jonkin verran. Sen sijaan lisäsimme elokuvan alkuun 80-luvulle sijoittuvan jakson. Tuntui välttämättömältä, että katsoja ”tutustuu” myös 80-luvun poikiin jo alusta alkaen. Muussa tapauksessa vaarana olisi ollut, että kahden kolmasosan kohdalla elokuvaa söpöt pikkupojat vaihtuvat teinipoikiin, joihin katsoja ei enää kunnolla ehdi kiinnittyä, mikä olisi tietysti hankalaa, koska tarinan varsinaiset klimaksit sijoittuvat 80-luvulle. Teatterissa tätä ongelmaa ei luonnollisesti ollut, koska lapsia ja aikuisia näyttelivät samat näyttelijät.

Muistelu ullakolla periytyy myös suoraan näytelmästä, ja tämä tuntui hyvältä ja visuaaliselta tavalta tehdä eroa aikatasojen välillä: 70-luvulle sukelletaan ullakon kautta. Ullakko on tietysti myös metaforisesti hyvää maastoa, sinne kerätään kaikki rojut ja muistot pois näkyvistä. Mutta siellä ne edelleen ovat yläpuolella, vainoamassa...

Jo kirjoitusvaiheessa mietittiin mielenkiintoisia siirtymiä aikatasolta toiselle. Joitain muokattiin näytelmästä, ja kehitettiin myös uusia. Suosikkini on ullakolla alkava lumisade 70-luvun jouluun siirryttäessä.

80-luku on kaikinensa hieman surumielisempää, pysähtyneempää kuin railakkaampi 70-luku, vaikka toki myös 80-luvulle pyrittiin tuomaan raiviolaista huumoria esimerkiksi Happy Birthday Mr. Presidentiä laulavan farkku-Tamaran hahmossa. Selkeä sävyero aikatasojen välillä kuitenkin on olemassa jo käsikirjoituksen tasolla. Tätä tietysti sitten tehtiin näkyväksi visuaalisin keinoin, värimaailmalla jne.

80-lukulla ei paljon ehditä musiikkia soittaa, mutta elokuvan alun soraomonttukohtauksessa soi rockabilly, joka oli hyvin suosittua 70-luvun lopulla ja 80-luvun alussa ja joka myös sopii kulmikkaampana ja raaempana hyvin elokuvan 80-lukumaailmaan, erotuksena 70-luvun lapsekkaammista kappaleista.

Tärkeä, myös näytelmästä periytnyt keino kuljettaa katsojaa aikatasolta toisella on kertojaäänänen käyttö. Alkupuolella elokuvaa Rupertin kertojaääni johdattaa meidät aina 70-luvulle. Myöhemmin, kun aikasiirtymien mekaniikka on katsojalle jo tuttua, kertojaääntä käytetään vähemmän, ja lopulta se lakkaa kokonaan.

Kertojaääni kommentoi myös välillä kuvaa (”Kai me ton näköisiä suunnilleen oltiin”) ja osoittautuu ”epäluotettavaksi kertojaksi”. Tämä selventää 70-luvun muistikuvanomaisuutta, katsojana emme voi olla täysin varmoja siitä, että Rupertin tulkinnat ja muistikuvat ovat oikeita. Tätä konkretisoi ”Toi olin kyllä minä, älä varasta toisten muistoja” -kohtaus.

Lavastaja
Kaisa Mäkinen

kankaita värjättiin ja huonekaluja verhoiltiin tai maalattiin.

Mitkä ovat tehtäväsi elokuvantekoprosessissa?

Tehtävänäni oli luoda elokuvan visuaalinen tyyli yhdessä ohjaajan ja kuvaajan kanssa. Lavastuksen tulee tukea tarinaa, luoda elokuvaan uskottava miljöö ja sitä kautta tehdä tarina todeksi.

Lavastaja vastaa tuottajalle ja ohjaajalle, että kuvauspaikat ovat valmiita, laadullisesti korkeatasoisia, sovitussa aikataulussa. Myös lavastusryhmän, timpureiden, rekvisitöörin, assistenttien ym. aikatauluttamisesta ja suunnitelmista vastaa lavastaja.

Millä erilaisilla keinoilla tehtiin eroa kerronnan hetken (80-luvun) ja muistojen (70-luvun) välille?

Elokuvan värimaailman huolellisella suunnittelulla. Alusta saakka elokuvan kuvaajalla oli näkemys 80-luvun kuvaamisesta sinisävyisenä, kylmempänä. Ja kun lämmin ”kullanvärisuus” päättyi 70-luvulle, oli selkeää pitäytyä näissä väreissä kullakin vuosikymmenellä. Väripaletit kiertyivät näiden kahden pääteeman ympärille. Eli yritin välttää välttää esim, sinistä 70-luvulla mahdollisuuksien mukaan ja tuoda sitä toisaalta enemmän 80-luvulle sisustukseen.

Miten Skavabölen poikiin luotiin 1970-luku?

Keskusteluissa ohjaajan ja kuvaajan kanssa kävimme ensin läpi elokuvan käsikirjoitusta: tunnelmaa ja atmosfääriä eri vuosikymmenillä.

Käsikirjoitus kertoo lavastajalle paljon henkilöistä ja sosiaaliluokasta. Sieltä selviää, miten he mahdollisesti asuvat, missä he asuvat jne. Käsikirjoitus ei kuitenkaan kerro suoraan, miltä elokuvan asunnoissa näyttää. Se ehdottaa, vihjaa, suosittaa tyyliä, ja paljon täytyy osata lukea rivien välistä. Tämä kaikki vaikuttaa lavastajan valintoihin lavastusta suunniteltaessa.

Lavastajana tutustuin aikakauteen, 70 - 80-lukuun, tutkimalla kaikkea mahdollista materiaalia tuolta aikakaudelta - lehtiä, dokumenttielokuvia, maalauksia, tuolloin tehtyjä kotimaisia elokuvia, valokuvia internetistä, ihmisten perhevalokuvia, reseptejä, arkkitehtuuria, mainoksia - sekä haastatteleamalla tuon aikakauden hyvin muistavia ihmisiä.

Tämän informaation suodatin elokuvan perheeseen käsikirjoituksen kautta. Mietin, mitkä värit, materiaalit, tilaratkaisut tukevat parhaiten elokuvan tarinaa. Tein oman ehdotukseni ohjaajalle ja kuvaajalle näistä väreistä, asuntojen tyylistä, materiaaleista, huonekaluista.... Apuna käytin luonnospiirustuksia, referenssivalokuvia sekä pienoismallia.

Yhteisissä palavereissa tyyli täsmentyi, värimaailmasta sovittiin.

Elokuvan miljöötä sekä eksteriöörejä etsitään ns. kuvauspaikkakierroksella. Alustavan elokuvaan sopivien kuvauspaikkojen etsinnän tekee järjestäjä, joka etsii ehdotuksia ohjaajan, kuvaajan ja lavastajan antaman informaation pohjalta.

Kuvauspaikkakierroksilla päätettiin aikakauteen ja tarinaan sopivat miljööt elokuvaan.

Poikien koti 70-luvulla rakennettiin studioon.

Suunnittelin lopullisen kodin osin valitun eksteriöörin pohjalta, osin ohjauksellisten tai kuvauksen toivomusten pohjalta. Arkkitehtuurin, värimaailman, erilaisten pintamateriaalien, kuosien ja rekvisiitan avulla pyrin luomaan 70-lukulaisen, uskottavan kodin.

Koska sisustuslehdet eivät kerro kuitenkaan totuutta tavallisten ihmisten arjesta, haastavinta oli löytää elokuvan koteihin oikea ”skavaböleläinen” henki ilman hurjaa retroilua, kuitenkin pysyen selkeästi oikealla vuosikymmenellä.

Pikkutavarat, huonekalut ja kodinkoneet yms. etsittiin kirpputoreilta, lainattiin yksityiskodeista tai vuokrattiin. Tarpeen mukaan esineitä vanhennettiin, ts. patinoitiin,

**Äänisuunnittelija
Janne Laine**

Mitkä ovat tehtäväsi elokuvantekoprosessissa?

Elokuvan äänisuunnittelijana vastaan elokuvan kaikesta äänimateriaalista (dialogista, tehosteista, ns. atmosfääreistä), osittain myös musiikista. Tässä tapauksessa en ollut vastuussa niinkään sävellyspuolesta vaan musiikkileikkauksesta (eli musiikin sijoittelusta elokuvaan) ja musiikin miksauksesta.

Tietysti työskentelen tiivissä yhteistyössä ohjaajan, leikkaajan, säveltäjän ja tässä tapauksessa myös käsikirjoittajan kanssa. Erityisesti kuvaleikkauksenvaiheessa monet musiikit olivat jo löytäneet paikkansa, mutta hienosäätöä ja testailua tehtiin kovasti äänileikkauksenvaiheessakin.

Skavabölessä en ollut itse kuvauksissa, eli en toiminut itse äänittäjänä, mutta olin mukana valitsemassa ääniryhmää ja ennakkosuunnittelemassa eri kohtausten äänikerrontaa.

Esimerkiksi musiikkikohtaukset vaativat yleensä jonkin verran ennakkotöitä, lähtien kappaleiden valinnoista niiden toistamiseen kuvaustilanteessa. Tässä tapauksessa ns. playback-kohtausten musiikkivalinnat olivat suurimmaksi osaksi tiedossa jo ennen kuvauksia, joten ennakkosuunnittelu oli näiltä osin enemmän teknisluontoista.

Etukäteen pyrin myös tutustumaan itse (tai lähettämään paikalle äänittäjän) kuvauspaikkoihin, jotta mahdolliset ääniongelmien ja/tai haasteet olisivat selvillä ennen itse kuvaustilannetta, jolloin arvokasta kuvausaikaa voitaisiin käyttää siihen tärkeimpään eli ohjaajan ja näyttelijän väliseen toimintaan. Esimerkiksi 70-luvun ensimmäinen koti rakennettiin studiotilana hieman vajavaiseen halliin, jolloin päädyimme akustoimaan koko hallin seinät suurella määrällä vuorivillapaaleja. Näin saimme interiöörin kuulostamaan suunnilleen siltä miltä se näyttääkin, eli rivitaloasunnolta.

Kuvaleikkauksenvaiheessa (kuvausten jälkeen) olen tarpeen mukaan käytettävissä. Katson eri leikkauksiversioita läpi ja kommentoin niitä, jos näin halutaan, sekä teen itselleni muistiinpanoja tarvittavasta äänimateriaalista. Saatan jo alkaa äänitellä tarvittavia äänitehosteita.

Skavabölessä toimitin myös jonkin verran ääniä kuvaleikkaamoon. Esimerkiksi seinän läpi rysähtävä juna tehtiin digitaalisena kuvatehosteena, ja siksi kuvauspaikalta ei ollut mahdollista tallentaa mitään ääntä ko. kuvaan. Keräilin leikkaajalle muutaman junan ja rytinän, jotka hän leikkasi ääniraidalleen saadakseen käsityksen törmäyksen rytmistä ja tunnelmasta.

Kun kuva on valmis, tai ainakin suhteellisen valmis, aloitan äänileikkaamisen oman työryhmäni kanssa. Tällä kertaa meitä oli viisi:

1. dialogileikkaaja, jonka tehtävänä on äänileikata ja esimiksata kaikki kuvauspaikalla taltioitu ääni, pääasiassa puhe. Kaikki muu laadukas ääni, joka kuvauspaikalta taltioidaan, otetaan toki ilmielien vastaan ja käytetään. Tässä tapauksessa esimerkiksi vanha Volvo Amazon oli onnistuttu äänittämään kuvauksissa niin laadukkaasti, että uusintaäänitykset jätettiin tekemättä.

2. ja 3. foley-äänittäjä ja foley-artisti, nämä kaverit tekevät uusiksi jokaikisen askeleen ja vaatteen kahinan, joka kuvassa tapahtuu, myös monia muita suhteellisen "pienikokoisia" ääniä. Foley (termin historia on piiiitkä

tarina: (<http://www.filmsound.org/terminology/foley.htm>) auttaa huomattavasti liimaamaan elokuvan henkilöitä valkokankaalle. Voimme liioitella hyvinkin pieniä liikkeitä ja eleitä sekä vetää katsojan huomion mitättömän pieniin nyansseihin näyttelijän suorituksessa. Lisäksi useista elokuvista tarvitaan ns. m&e-versio (music & effects, koko elokuvan ääni ilman dialogia), jotta esimerkiksi saksalaiset voivat dubata elokuvan omalle kielelleen. Poistettaessa puhe häviäisi myös huomattava osa toiminnan äänistä. Tekemällä ne kokonaan erikseen varmistetaan laadukas m&e-raita.

4. miksaaja, joka äänityön loppuvaiheessa asettelee eri äänet keskenään tasapainoon ja sijoittelee elokuvateatterin monikanavaäänentoistoon. Miksaaja myös muokkaa yksittäisiä ääniä, esimerkiksi jos vain mahdollista selkeyttää puhetta, joka on jostakin syystä kuvauspaikalla osittain hautautunut muun äänen alle.

Ja 5. äänisuunnittelija, joka on mukana läpi koko prosessin. Itse myös leikkasin ison kasan ääniä, eli kaikki elokuvan tehosteet ja atmosfääriäänit (oven avaukset, linnun laulut, tuulen huminat, jne). Valikoin äänet, jotka mielestäni sopivat tarinaan, ja sijoitin ne paikoilleen. Ohjaaja kuunteli tarjoukseni, ja muokkasimme kohtauksia yhdessä eteenpäin. Leikkasimme myös musiikkia osittain uusiin paikkoihin sekä miksailimme olemassa olevista musiikeista uudenlaisia versioita. Lisäksi olin pitkin matkaa tekemisissä ryhmäni kanssa antaen palautetta ja ohjaten suuntaan, johon ohjaajan kanssa olimme matkalla.

Miten Skavabölen poikiin luotiin 1970-luku?

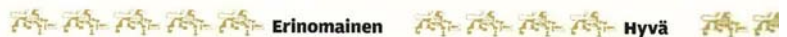
Äänen osalta lähinnä musiikilla. Kappalevalinnat olivat käsikirjoituksessa selkeät ja vahvat ja kertoivat omasta ajastaan enemmän kuin mikään talitintti tai muu triviaali äänitehoste olisi voinut kertoa. Vältimme tietysti käyttämästä esimerkiksi liian uusia auton moottoreiden ääniä, mutta tällaiset asiat olivat tässä elokuvassa hyvin vähäpätöisessä osassa. Äänikerronta keskittyi enemmän ohjaajan etsimien tunnetilojen luomiseen.

Millä erilaisilla keinoilla tehtiin eroa kerronnan hetken (80-luvun) ja muistojen (70-luvun) välille?

Äänessä näitä ei musiikkia lukuun ottamatta tietoisesti eroteltu mitenkään, sillä kuvassa ero oli niin suuri, ettemme nähneet pakonomaista tarvetta keksiä mitään päälleliimattua. Käytimme harvoja elementtejä mutta harkitusti ja valikoiden, ja pyrimme näin keskittyneeseen tunnelmaan, joka ei veisi huomiota pois näyttelijöistä vaan loisi lähinnä taustalle tiettyjä tunnetilanteita.

Lisätietoa elokuvaäänestä englanniksi, terminologiaa, linkkejä videoihin (heti etusivulla erittäin hyvä Ben Burttin seminaari Wall-E- elokuvan äänisuunnittelusta): <http://www.filmsound.org/>

KOHTAAMISET

ELOKUVA

Zaida Bergrothin ohjaama suosikinäytelmän sovitus on debyytti vailla lastentauteja.

Q-teatterin **Antti Raivio** teki 1990-luvulla näytelmiä elokuvamaisella otteella: oli takaumia, nopeita siirtymiä, tarttuvaa tunnus-säveliä ja yleistä svengiä.

Raivion töiden elokuvaaminen merkitsee siis menemistä taidemuotoon, jossa niiden keinot ovat tutumpia ja sävyyttävät vähemmän.

Kuitenkin Q-dramaturgia voi toimia myös valkokankaalla. **Zaida Bergrothin** kokoillan debyyttinä ohjaama *Skavabölen pojat* osoittaa, että raiviolainen dialogi ja puolikoomiset hahmot ovat valtavan paljon elävämpiä kuin käsikirjoittajien normaalit hengentuotteet. Siinä syy toivoa filmatisointia myös näytelmille *Pirun kaunis tyttö* ja *Huokausten laakso*.

Skavaböle on pitkän aikavälin perhetarina. Veljekset **Rupert** ja **Evert Kallio** viettävät näennäisen huoletonta lapsuutta 1970-luvun rivitalomaisemissa. Vähitellen vanhempien avioliitto hajoaa ja ote elämästä kirpoaa. Eletään mennei-

► **Perhe jouluna. Edessä oikealla Elina Knihtilä, takana Martti Suosalu ja Tommi Korpela.**

Poikamaisuus vastaan epätoivo

syttä, jossa ero on enemmän kuin kriisi. Draama syntyy poikien tavasta kokea tai ohittaa ongelmat. Huumori ja rituaaliset leikit pursuavat keskenkasvuista, joka ei maistu aikuisten sepittämältä tunteilulta – ja on juuri siksi hyvää sellaista.

Osuva ajankuva ja tasaisen hyvä henkilöohjaus ovat teoksen valtiit. Näyttelijäsuorituksiin mahtuu niin monta eri-ikäistä onnistumista, että palkintoraadit saavat tosissaan miettiä, ketä nostavat; äitiä esittävää **Leea Klemolaa** nyt ainakin.

Keuhkertomus aikuisuuden kynnyksellä heikentää **Skavaböleä**. Elokuva alkaa selittää. Vanhojen menetysten

► **Ilmari Järvenpää, Onni Tommila ja Leea Klemola Skavabölen pojissa.**

teiniangstinen kertaus tuntuu tahmealta jatkoterapialta. Ylimääräiseltä tuntuvien sotamuistojen karsiminen tekisi kokonaisuudelle hyvää, vaikka kotimaisissa draamoissa sota on aina alku ja juuri.

Loppusummaksi jää kokoelma täysipainoisen riehakkaita ja kipeitä hetkiä. Niistä ei kasva mitään elämää suurempaa, mutta ainakin kauniita palasia liian varhain loppuneesta kivasta. ■

Lauri Lehtinen

Skavabölen pojat ensi-illassa 4. syyskuuta.

Suomen Kuvalehti 34/2009

“
Sosiaalisen piirileikin
tunnistaneet jokainen.
”

HTÖ Skavabölestä on Ilmari Järvenpäälle ja Onni Tommilalle parhaan lapsuuden loppu.

Alkkis on symppis?

Skavabölen pojat

JUUS ▶ Zaida Bergroth.
ISIS ▶ Zaida Bergroth,
n Forsström ja Antti Raivio tä-
än näytelmän pohjalta.
HISSA ▶ Ilmari Järvenpää,
Onni Tommila, Lauri Tilkanen,
Iiro Panula, Leea Klemola,
Artti Suosalo, Elina Knihtilä,
Matti Korpela.
USA ▶
Alexander Hacke.
STO ▶ 2h 06 min.
IRAS PALA ▶
Elokuvan juoppokaveri tulee yllätys-
lään.

ETTÄ oli hyvä, just niinku meillä! Myös sellaisia määritelmää viihteestä kuulee. Taitteen kohdalla se olisi langettava tuomio. Jollei taiteessa ole mitään uutta, sitä ei voi sanoa taiteeksi.

Elokuvan kohdalla määre on sen sijaan positiivinen. Sillä vaikka moni menee leffaan unohtaakseen hetkeksi omat likapyykkinsä ja ankan aherruksensa, siellä käydään myös muista syistä. Yksi on oman elämän raamittuminen edes joiltain osin muiden mukaiseksi - toisten touhujen kaltaiseksi. Samalla voi määrittää omat tunteensa, nauraa ja itkeä muiden kanssa. Se on laumaeläimen halua luodata olemassaoloaan muiden mielen peilikuvaksi. Suloista löö-

periä, joka on demokratian tausta-ajatus. Kun enemmistö on muka oikeassa, vaikkei koskaan olekaan.

Siksi uskon, että tämä elokuva tulee löytämään paljon katsojia. Siinä vuorottelevat huumori ja musta murhe niin kuin useimpien latteassa todellisuudessa, eikä draamallisessa jatkumossakaan ole moittimista. Kun kaksi po-jankoltiaista (**Ilmari Järvenpää, Onni Tommila**) kirmaa villin lännen pihanurmisella preeriassa ja iskan alkoholi-ongelma ajaa äidin ahdistukseen, ollaan tutuissa maisemissa. Tapahtumapaikkakin on jonkinlainen kaukametsän ja kaupunkilähion välimuoto Hyrylä (Skavaböle), joten sosiaalisen piirileikin tunnista-

nee jokainen. Ja kun vesselit kasvavat nuoriksi miehiksi (**Lauri Tilkanen, Iiro Panula**) myös heidän lapsuuden tunne-umpiossa keräämässä katkeruuden tyhjät pullo- lienevät useimmille tuttuja. Ihan niinku meillä!

Perhehelvetistä voi tehdä ahdistavan draaman, ruikut-tavan marinan tai sitten tällä tavalla tunnepintojaan hallitsevan ilmatyynyaluksen. Vuorottelu hereän hymyn ja säälinsekaisen empatian välillä on nyt suomalaisen arjen armoston vuoristo, joka kut-suu katsojaa perehtymään maisemaan paremmin. Sille tutkimusretkelle käsikirjoit-taja ja ohjaaja ovat antaneet monta leppoosaa laaksoa, mutta myös muutaman jyr-

kemmän nousun. Kun maailmanmeno voi oppia hyväksymään vain anteeksi antamalla. Vaikka jokaisella on oma suu lähimpänä ja it-sekkäät tarpeet käyvät niin usein toisten ylitse.

Kamaridraaman kaikissa vaiheissa henkilöohjaus on kohdallaan ja perimmä-tään hieman nukkavierun tarinan käänteissä riittävästi imua. Huikeinta oli seurata kahden nassikan luontevaa esiintymistä, ikäänkuin he eivät olisi elokuvassa olleet-kaan. Sellaiseen suoritukseen tarvitaan kai naisen herkkää hoivaviättä, jollainen ohjaa- ja **Zaida Bergrothilla** mitä il-meisimmän on.

Ensi-ilta 4.9.
HARRI NÄRHI